

Ельвіра Владиславівна КОНДУКОВА

кандидат економічних наук,
професор,
кафедра аудиту і економічного аналізу,
Університет державної фіскальної служби України
E-mail: ekond@irpin.com

**ФІНАНСОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У ПРАКТИЦІ
ВІТЧИЗНЯНИХ КОНТРОЛЬНИХ ОРГАНІВ**

Кондукова, Е. В. Фінансово-аналітичні аспекти ризик-орієнтованого підходу у практиці вітчизняних контрольних органів / Ельвіра Владиславівна Кондукова // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 2. – С. 105-110. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Предметом статті є особливості застосування ризик-орієнтованого підходу в практиці контрольних органів України.

Мета статті – дослідження змісту і методики фінансово-економічного аналізу в процесі державного фінансового аудиту порівняно у зіставленні з аудитом і податковим контролем

Результати роботи. Сформульовано рекомендації з питань вдосконалення ризик-орієнтованого підходу в контексті державного фінансового аудиту

Ключові слова: державний фінансовий контроль; фінансово-економічний аналіз; державний фінансовий аудит; ризик-орієнтований підхід; фактор ризику; фінансовий стан.

Elvira Vladyslavivna KONDUKOVA

PhD in Economics,
Associated Professor,
Department of Audit and Economic Analysis,
National University of State Tax Service
E-mail: ekond@irpin.com

**FINANCIAL AND ANALYTICAL ASPECTS OF RISK-ORIENTED APPROACH
IN REGULATING AGENCIES PRACTICE**

Abstract

The article considers the specific features of risk-oriented approach at State auditing service of Ukraine. Topic is up to date because of absence of commonly shared views at basic term's content and list of risk criteria in processes of objects to be checked selection as well as scope and indicators of financial analysis during this procedure. It is important to underline, that in State Auditing Service (SAS) practice comprehensive financial analysis is supposed to be done at the next step which is the investigative stage of state financial audit.

Author pays significant attention to category of risk in state control analysis, considering different approaches in business environment, regulatory agencies and independent audit. The substantial diversity in its perception is stated and recommendations to its unification are provided. First of all, it is necessary to differentiate risks on the side of object and on the side of subject of control. Author also studies the set of risk criteria for public enterprises and proposes the ways of its refinement considering the independent auditors experience.

But risk criteria are not the only way of financial analysis application. Its main scope is applicable at the stage of pre-audit analysis. It is concluded that financial analysis scope, methodic and procedures require regulatory adjustment because of special aim, tasks and approaches in state financial audit.

The article is supposed to be useful for academicians and professionals working at State Auditing Service of Ukraine.

Keywords: state financial audit; financial and economic analysis; risk-oriented approach; public enterprise; financial condition.

Вступ

Останніми роками в Україні для всіх видів контролю характерна одна спільна наукова і практична проблема, а саме: ризик-орієнтований підхід до їх здійснення. В останні 10-15 років він упроваджувався в усіх контрольних відомствах України, разом із Державною аудиторською службою, Державною фіскальною службою, Рахунковою палатою та ін. Така тенденція цілком відповідає загальносвітовим процесам, а також методиці незалежного аудиту.

Але якщо в більшості країн світу, де застосовуються Міжнародні стандарти аудиту, саме вони слугують методичною базою впровадження ризик-орієнтованого підходу, то в Україні ця проблема вирішується специфічним способом, коли кожне контрольне відомство розробляє власний варіант ризик-орієнтованого підходу, який тією чи іншою мірою відповідає або не відповідає загальнотеоретичному визначенню ризику і його розумінню в незалежному аудиті. Відрізняються і уявлення про завдання, обсяг і методику застосування фінансово-аналітичних процедур у процесі відбору об'єктів для перевірки (аудиту), а також у процесі подальшого їх аналізу.

Мета статті

Мета статті полягає у проведенні порівняльного аналізу концепцій ризик-орієнтованого підходу в Державній фіскальній службі, Державній аудиторській службі та незалежному аудиті, і оцінці можливостей застосування фінансово-економічного аналізу за таких умов. Для цього слід уточнити поняття ризику в окремих сферах контрольної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Поняття ризику є одним з провідних у будь-якій контрольній і не тільки діяльності, оскільки саме на основі оцінки ризикованості тих чи інших господарських операцій і напрямів господарської діяльності відбираються об'єкти для перевірки і визначається порядок її проведення. Це поняття використовується не лише в контрольній діяльності, але і в підприємницькій, де існує розвинута теорія підприємницького ризику. На сьогодні концепції підприємницького і контрольного ризику хоча і взаємодіють, але не збігаються. З іншого боку, чіткого розмежування між ними також нема, і це можна простежити, проаналізувавши визначення ризику в нормативних документах різних відомств, а також у МСА та закордонних джерелах. Зокрема, найбільш абстрактне визначення наведене у Стандартах внутрішнього контролю у Федеральному уряді США: «Ризик – це ймовірність настання певних подій, які можуть негативно вплинути на реалізацію поставлених цілей». [1] По суті, таке визначення ризику можна застосувати до будь-якої ситуації, де присутня невизначеність у майбутньому розвитку подій. При цьому, оскільки це визначення узяті зі Стандартів внутрішнього контролю, можна було б очікувати, що воно буде мати певну специфіку, властиву внутрішньому контролю у органах влади.

Саме шляхом виокремлення такої специфіки пішли розробники нормативних документів у галузі податкового і державного фінансового контролю в Україні. Зокрема, в державному фінансовому контролі підприємств державного сектору прийняте таке визначення: «... фактори ризику (ризикові операції) – недоліки і проблеми, які вплинули або можуть негативно вплинути на рівень управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту, досягнення ним поставлених цілей і завдань, ефективне використання ресурсів, результати його фінансово-господарської діяльності». [2] Для зіставлення наведемо аналогічне визначення зі сфери податкового контролю: «...ризик – ймовірність недекларування (неповного декларування) платником податків податкових зобов'язань, невиконання платником податків іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи». [3] З цього зіставлення випливає ще одна цікава обставина: фактично ризики державного фінансового аудиту (або аудиту діяльності) підприємств державного сектору розглядаються з точки зору цих підприємств як суб'єктів господарської діяльності і за своїм переліком не відрізняються від ризиків, які можна було б виділити для підприємств приватного сектору. Органи ДАС повинні їх виявити і оцінити для врахування у подальших процедурах контролю. Водночас у податковому контролі ситуація принципово інша – визначення податкового ризику наведене з точки зору контролюючого суб'єкта.

Це відображає той загальний факт, що у науковій і нормативній літературі існує неузгодженість стосовно такого поняття, як «податковий ризик» або «фінансовий ризик у державному секторі», оскільки їх визначення залежить від того, з якого боку їх розглядати – з боку контролюючого суб'єкта (ДФС, ДАС), або з боку об'єкта контролю (платник податків, підприємство державного сектору). Те, що такий розподіл існує, підтверджують і російські науковці. Зокрема, хоча стверджується, що єдиного офіційного визначення і класифікації податкових ризиків у російській науковій літературі не існує [4, с. 73], але на підставі аналізу наукових джерел можна стверджувати: під податковими ризиками мається на увазі «...ймовірність фінансових та інших втрат за податковими підставами для учасників податкових правовідносин у ході реалізації їх прав і обов'язків з формування бюджетів різних рівнів бюджетної

системи». [4, с. 77] При цьому, «податкові ризики держави – це ймовірність втрат (зниження) податкових доходів бюджетів різних рівнів бюджетної системи РФ у результаті діяльності учасників податкових правовідносин», а «податкові ризики господарюючих суб'єктів – це ймовірність податкових та інших фінансових втрат у ході виконання господарюючими суб'єктами обов'язків платника податків або податкового агента з формування бюджетів різних рівнів бюджетної системи РФ» [4, с. 77].

Вважаємо, що дуже важливо від початку визначитись з тим, хто є суб'єктом ризику в кожному конкретному випадку, оскільки від цього залежатиме стратегія усунення ризиків, вибір перевірових процедур і рішення, які приймаються за результатами їх аналізу. Зокрема, у випадку з державним фінансовим контролем підприємств державного сектору наведене вище визначення факторів ризику (ризикових операцій) розглядається винятково з позицій фінансово-економічних інтересів підприємства, причому хоча воно і застосовується до підприємств державного сектору, але може бути легко поширене на будь-які підприємства, що займаються комерційною діяльністю. Звичайно, його автори мають рацію в тому сенсі, що держава, як будь-який інший власник, зацікавлена у максимально ефективній роботі державного підприємства, і тому його підприємницькі ризики заслуговують на дослідження в межах державного аудиту. Але, крім них, органи контролю в такому випадку мають і ризики, пов'язані з їх власною діяльністю. Тому вважаємо за необхідне поділити фактори ризику державного фінансового аудиту (аудиту діяльності) на ризикові операції, пов'язані з об'єктом аудиту (підприємством) і з процесом аудиту. Крім податкового контролю в Російській Федерації, певний аналог такої ситуації можна знайти у незалежному аудиті. Як відомо, поняття аудиторського ризику в незалежному аудиті детально опрацьоване і є усталеною логічною конструкцією. Звернемо увагу на те, що поняття аудиторського ризику визначене саме з точки зору суб'єкта контролю – незалежного аудитора, і фактично пов'язане з ймовірністю його професійного провалу. «Аудиторський ризик – ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансова звітність суттєво викривлена. Аудиторський ризик є функцією ризиків суттєвого викривлення і ризику невиявлення» [5, с. 79]. Виходячи з останнього твердження, можна зробити висновок, що професійна невдача може спіткати аудитора як через ризики, пов'язані з господарською діяльністю об'єкта аудиту (властивий ризик, ризик контролю) у сукупності з об'єктивними обмеженнями аудиту, так і через ризики, пов'язані з діяльністю самого аудитора (ризик невиявлення). Якщо застосувати цю аналогію до державного фінансового аудиту, то можна зробити висновок, що в ньому враховується лише перша частина, тобто ризики, пов'язані з об'єктом аудиту (державним підприємством). Водночас на поточний момент вже з'явилися спроби прив'язати державний фінансовий аудит до незалежного аудиту, якщо можна так сказати, механічно, тобто узявши визначення основних термінів (в тому числі і пов'язаних з ризиком – властивий ризик, аудиторський ризик, ризик невиявлення, ризик контролю), дещо переформулювати їх, додавши слова «державний» або «бюджетний». Наведемо кілька прикладів такого підходу: «Аудиторський ризик – це ризик того, що аудитор зробить висновок, що не відповідає обставинам, у випадках, коли звітність щодо надходжень та витрат бюджетних коштів суттєво викривлена» (порівняємо з вищенаведеним класичним визначенням з МСА), або «Ризик невиявлення – це ризик того, що державним аудитором не буде виявлено викривлення або факт недотримання вимог, які можуть бути суттєвими окремо або в сукупності з іншими викривленнями та фактами недотримання». [6; с. 204 та 208 відповідно] З одного боку, це можна зрозуміти, оскільки і в закордонній практиці МСА вважаються базовим документом не лише для незалежного, але і для державного аудиту, принаймні у деяких аспектах. З іншого боку, ті ж самі МСА містять велику кількість особливих міркувань стосовно державного сектору економіки, але не містять ніяких спеціальних визначень основних понять. Звідси можна зробити висновок, що основні поняття однакові як для приватного, так і для державного сектору економіки.

Ще одна проблема, яка викликає суттєві розходження між незалежним аудитом і державним контролем в Україні, полягає у визначенні підходу до виявлення ризиків. На сьогодні можна стверджувати, що існують два основні підходи: перший полягає у тому, що нормативно визначаються лише узагальнені категорії ризиків, на які слід звернути увагу. Виявлення їх конкретних видів, пов'язаних з діяльністю певного підприємства, покладається на аудитора і є предметом його професійного судження. Такий підхід використовується у незалежному аудиті. Інший підхід полягає у спробах навести вичерпний перелік ризиків, бажано – кількісно визначених. Цим шляхом пішли контрольні відомства України. Процедура формування переліку ризиків розрізняється залежно від відомства. Наприклад, у ДФС встановлений основний перелік з 44-х ризиків високого, середнього та низького рівня (не рахуючи ризиків для зовнішньоекономічної діяльності і галузевих ризиків) [7]. Його головна відмінність полягає у орієнтації на операції або обставини, за яких найчастіше трапляється ухиляння від сплати податків. Перелік містить як формальні ознаки, так і показники фінансової або податкової звітності, податково ризиковані операції. Це дає можливість автоматизувати процес відбору платників податків для перевірки за критерієм максимальної кількості ризиків. Цей перелік є практично єдиною підставою для відбору платників. З ним логічно пов'язаний доперевірковий аналіз у його нинішньому вигляді, який відповідно до нормативних документів повинен передбачати фінансово-

економічний аналіз, але практично зведений до обґрунтування виявлених у процесі відбору платників податків ризиків. У ДАС цей самий підхід упроваджений інакше. Визначено два переліки ризиків – один для бюджетних установ, інший – для підприємств державного сектору. Так само, як у податковому контролі, ризики для підприємств державного сектору відібрані за кількома аспектами, найбільш важливими з точки зору держави як власника. Слід зазначити, що порівняно з податковим контролем їх кількість невелика – усього 17 ризиків. У їх складі можна виокремити кілька груп, у тому числі – низку абсолютних показників, які характеризують масштаби діяльності підприємства, причому насамперед його інвестиційний та ресурсний потенціал. До них належать дохід від реалізації продукції, чистий збиток, первісна вартість основних засобів, зменшення вартості активів, капітальні та довгострокові фінансові інвестиції, обсяг експортно-імпорتنих операцій. Зрозуміло, що держава зацікавлена у зростанні виробництва і реалізації продукції, зниженні збитковості і зростанні інвестиційного потенціалу, але виникає питання, чи збільшення масштабів діяльності і її ризиковість – одне і те ж саме, чи ні. Відбір підприємств для аудиту діяльності в такому випадку буде схилитись до найбільших державних підприємств. Правда, виникає сумнів, чи потрібна якась спеціальна методика оцінки ризикованості в такому випадку, адже результат оцінки відомий заздалегідь. Друга група показників пов'язана з тими показниками фінансової звітності, які вважаються найбільш чутливими до недобросовісних дій – питома вага інших операційних доходів і питома вага резерву сумнівних боргів. Третя група стосується показників державних закупівель через процедури, які складно перевірити, або є неконкурентними (закупівлі у одного учасника і закупівлі у приватних підприємств). Четверта група показників заснована на отриманій з різних джерел інформації про ймовірну матеріальну шкоду для підприємства. Нарешті, п'яту і останню групу показників становлять основні фінансові коефіцієнти – фінансової стійкості, покриття і рентабельності, тобто кожен з них представляє один з трьох класичних напрямів фінансового аналізу.

Загалом слід зауважити, що система критеріїв ризику для державних підприємств в ДФА побудована логічно. Держава як власник може зазнати збитків від своєї власності – у нашому випадку державних підприємств – у двох випадках. У першому мова йде про завдання матеріальної шкоди цим підприємствам унаслідок виведення капіталу, укладання невігідних угод, розкрадання майна і т.п. У другому держава недоотримає доходи внаслідок недостатньо прибуткової або збиткової поточної діяльності. Це може бути результатом факторів, перелічених у першому випадку, тобто навмисного доведення державних підприємств до важкого фінансового стану, а може і не бути. Окрім них, існують численні об'єктивні і суб'єктивні причини збиткової діяльності, зокрема, макроекономічна ситуація, галузеві проблеми і тиск конкурентів, невдалі управлінські рішення і т.п. Якщо в податковому контролі зловживання пов'язані з різноманітними способами ухилення від сплати податків, і відповідно, набір критеріїв орієнтований на ті ситуації та показники, що свідчать про ймовірність таких фактів, то для державних підприємств це описані вище ситуації. Інша справа – вибір кількісних меж критеріїв, оскільки впливовість того чи іншого критерію залежить від того, визнаний він критерієм високого, середнього або низького рівня ризику. При цьому кількісні межі встановлені на одному рівні для всіх підприємств незалежно від галузей і масштабів діяльності. Водночас відомо, що у складі державних і комунальних підприємств перебувають дуже різні за цими показниками підприємства – як одні з найбільших в економіці України (наприклад, «Укрзалізниця»), так і дрібні комунальні підприємства, які займаються озелененням, наданням різноманітних довідок і т.п. Враховуючи, що ці критерії застосовуються лише для відбору державних підприємств при проведенні державного фінансового аудиту, а щодо відібраних підприємств проводиться набагато більш детальний фінансовий аналіз, можна вважати їх достатніми.

Процедура державного фінансового аудиту діяльності державних підприємств відрізняється від податкової перевірки і тим, що зокрема в його методиці передбачений обов'язковий фінансово-економічний аналіз об'єкта аудиту. Але порівняно з попередніми рекомендаціями змінилися підходи до вибору методики такого аналізу: зокрема, Методика №170 [8] хоча і згадується, але, крім неї, можливий вибір інших методик аналізу на розсуд керівника аудиторської групи. Це також зближує процедуру державного і незалежного аудиту, де вибір методики і показників фінансового аналізу залежить від аудитора. Відповідно не завжди може обиратися одна й та сама методика і набір показників, причому, враховуючи формальний і громіздкий характер Методики №170, державні аудиторі нададуть перевагу радше методиці, наближеній до традиційного фінансового аналізу. Однак, на нашу думку, це не знімає питання про необхідність удосконалення уніфікованої методики фінансового аналізу для державних підприємств. Можливо, не слід упроваджувати її як обов'язкову, але як рекомендована вона була б дуже корисна. Простого посилання на практику незалежного аудиту в даному випадку недостатньо, адже завдання і умови проведення фінансового аналізу в незалежному аудиті, з одного боку, і державному фінансовому аудиті та податковому контролі, з іншого, суттєво відрізняються. У 2015 році були скасовані спеціальні вимоги до аудиторських висновків за звітністю емітентів цінних паперів, і з того моменту скасовано обов'язкове наведення інформації про фінансовий стан емітента за визначеним колом показників. [9] Тепер незалежні аудиторі зобов'язані проводити оцінку фінансового стану лише у зв'язку з висновком про відповідність підприємства концепції безперервності на основі методики,

викладеної у МСА №570. [5, с. 582] Досвід показує, що аудитори в Україні мають недостатню практику у застосуванні концепції безперервності і стикаються з багатьма проблемами в цій сфері, а якість їх висновків стосовно фінансового стану підприємств викликає багато питань. Ті ж самі проблеми типові і для державних аудиторів, тому принаймні на певний перехідний період упровадження рекомендованої методики з викладенням загальних підходів до проведення фінансового аналізу і широкими можливостями для аудитора обирати перелік і кількість показників було б корисним.

Висновки та перспективи подальших розвідок

На відміну від розвинутих країн світу, в Україні історично склалося так, що аналітичний інструментарій розробляється кожною контрольною установою окремо для власних потреб, що знижує його ефективність.

Проведене вивчення використання фінансово-економічних показників у ризик-орієнтованому методі відбору об'єктів для державного фінансового аудиту дозволяє зробити наступні висновки. Встановлено, що в чинних нормативних документах існують численні протиріччя як щодо визначення базових теоретичних понять, так і щодо вибору та методики розрахунку окремих показників. Така ситуація має кілька негативних наслідків, які потребують відповідних заходів щодо їх усунення. По-перше, вибір конкретної методики і показників покладається на керівника групи державних аудиторів і залежить від його професійного судження. Це перешкоджає уніфікованому викладенню результатів аналізу з акцентом на потреби ДАС. Головна причина такого становища полягає у тому, що рекомендована методика є занадто громіздкою, формалізованою, спрямована на опис окремих складових активів, пасивів, доходів і витрат підприємства, і до того ж суттєво застаріла. Як наслідок, її перестали використовувати практичні працівники. Як рекомендацію можна запропонувати розробку нової методики із суттєво скороченою кількістю показників, орієнтовану на дослідження основних фінансових ризиків діяльності підприємства. Вона повинна враховувати не тільки комерційні, але і соціальні його завдання. Оскільки підприємства державного сектору на поточний момент становлять дуже неоднорідну групу, куди входять і найбільші промислові підприємства, і малі комунальні сервісні підприємства, варто диверсифікувати обсяг і методику аналізу залежно від масштабів підприємств.

Список літератури

1. Standards for Internal Control in the Federal Government: U. S. Government Accountability Office [Електронний ресурс] / GAO. – Режим доступу: <http://www.gao.gov/products/GAO-14-704G>.
2. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання: наказ Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0826-14>.
3. Податковий кодекс України [Текст]: станом на 12 лют. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. – Харків: Право, 2016. – 752 с.
4. Пименов, Н. А. Налоговый менеджмент: учебник для академического бакалавриата / Н. А. Пименов, Д. Г. Родионов: под ред. Н. А. Пименова. – М.: Издательство Юрайт, 2016. – 305 с.
5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Ч. 1. / Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України. – Київ: Вид-во АПУ, 2014. – 985 с.
6. Хомутенко, В. П. Державний аудит публічних фінансів: навч. посіб./ В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А. В. Хомутенко. – Одеса: «Кримполіграфпапір», 2016. – 412 с.
7. Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків: Наказ Міністерства фінансів України від 02.06.2015 № 524 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15/paran307#n307>.
8. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки: наказ Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>.
9. Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 29.09.2011 р. № 1360.: рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 20.01.2015 № 31 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/z0131-15>.

References

1. *Standards for Internal Control in the Federal Government: U.S. Government Accountability Office.* (2014). Retrieved from: <http://www.gao.gov/products/GAO-14-704G>.
2. *Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 26.06.2014 № 728 «Metodyka provedennya Derjavnoy finansovoy*

-
- inspectsiy Ukrainy ta ii territorialnymy organamy derjavnogo finansovogo auditu diyalnosti subektiv gospodaruvannya»* [The Order of state Ministry of finance of 26.06.2014 № 728 «Methodical recommendations for state financial audit conducting at commercial state enterprises. (2014). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0826-14> [in Ukrainian].
3. *Podatkoviy kodeks Ukrainy*. (2016). Kharkiv: Pravo.
 4. Pimenov, N. A. & Rodionov, D. G. (216). *Nalogoviy menegment*. Moscow: Urait.
 5. *Handbook Of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, And Related Services Pronouncements*. (2014).
 6. Homutenko, V. P., Lutsenko, I. S., Homutenko, A. V. (2016). *Dergavniy audit pyblichnyh finansiv*. Odessa, Crympoligraphpapier.
 7. *Nakaz Ministerstva finansiv Ukrai'ny vid 02.06.2015 N524 «Pro zatverdzhennja Poryadky formyvannya plany-grafiky provedennya dokymentalnyh planovyh perevirok platnikiv podatkov»* [The Order of Ministry of finance of 02.06.2015 N524 «On approval of Planned schedule formation procedure for taxpayers documentary inspections»]. (2015). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show//z0751-15/paran307#n307> [in Ukrainian].
 8. *Nakaz Ministerstva finansiv Ukrai'ny vid 14.02.2006 № 170 «Pro zatverdzhennja Metodyky analizu finansovo-gospodars'koi' dijal'nosti pidpryjemstv derzhavnogo sektoru ekonomiky»* [The Order of Ministry of finance of 14.02.2006 № 170 «On approval of Methodic of financial and economic analysis for public sector incorporated person»]. (2006). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06> [in Ukrainian].
 9. *Richennya Dergavnoi Comissiyi z tsinnyh paperiv i fondovogo ryinky vid 20.01.2015 № 31 «Pro vyznannya takym, tsho vtratulo chunnistrichennya DCTPFR vid 29.09.2011 p. № 1360»*. [State exchange and securities commission decision «Concerning annulment of State exchange and securities commission decision of 29.09.2011 p. № 1360»]. (2015). Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/z0131-15> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.06.2017 р.